

Viðmerking:*Til landsstýrismanninn í skattamálum:*

Kunnu þey sleppa undan skatti, sum ekki tíma at gjalda?

Vinnurekandi B-skattgjaldarar kunnu gera sum þey vilja, um þey gjalda skatt ella ei. Þey gera sum þey vilja um þey lata sjálvuppgávu inn. Og tá þey so verða

sett í skatt av líkningar-myndugleikanum, kunnu þey gera sum þey vilja, um þey gjalda ella bara lata sum onki.

Hetta er niðurstøðan í

grein hjá Tórfinni Smith, býráðslimi í Havn, í Sosialinum leygardagin 27/6-1998. Hann sigur bart út: „Tí kann eg ikki koma til aðra niðurstøðu enn hana, at ert tú vinnurekandi er eingin orsök til at rinda skatt. Tú skal bara lata verða við at geva upp. So einfalt er tað.“

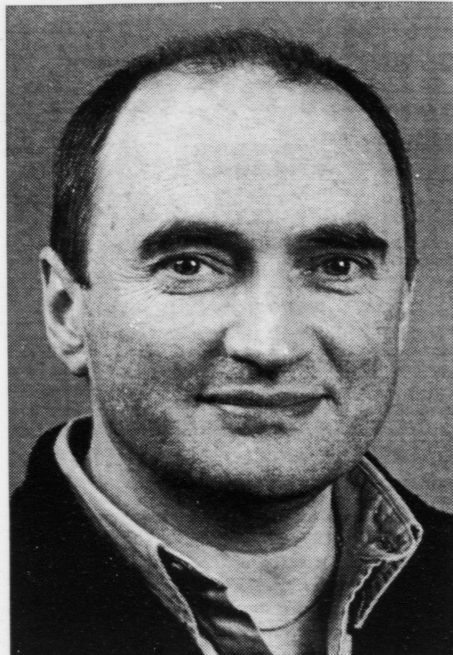
Tórfinn sigur seg tó ikki ivast í, at þey flestu vinnurekandi gera sínar skyldur og gjalda skatt so sum þey eiga. Men hann sigur at dømini eru mong um vinnurekandi sum rætt og slætt sleppa undan at gjalda skatt, tí þey ikki tíma, og tað sleppa þey gott frá, sjálvt um upphæddirnar kunnu vera milliónir.

Nú skilst ikki av greinini, um tað eru vantandi lógar-grundarlag, ella „hol í lógini“, sum er atvoldin til at onki verður gjørt við slíkt „himmalrópandi órættvísi“,

sum Tórfinn sigur. Ella um myndugleikar, fyrisingar-ligir ella politiskir, eru mjúkari í síni framferð mótegis hesum fólki enn móti øllum hinum, ið gera sínar skyldur og gjalda allan sín skatt - umframt eyka-skattabyrðuna av teimum sum snúgva sær undan.

Eg haldi ikki at hesin spurningur bara kann standa opin, um tað veruliga er so sum Tórfinn sigur. Ikki minst haldi eg at øll þey vinnurekandi sum greiða allar sínar skyldur, hava krav uppá at vita, hvat veruleikin í hesum ákærunum er. Er tað so galið sum sagt verður? Hvi er tað so galið? Og hvi verður onki gjørt við hetta?

Tann rætti at spyrja er landsstýrismaðurin í skattamálum. Men ikki ber til at seta fyrisingar til hansara í tinginum, tí har hendir onki fyrr enn eftir Ólav-

Hans Pauli Strøm, lögtingsmaður vil hava landsstýrismannin í skattamálum at svara

søku. Tí má eg venda mær til hansara á henda hátt, eisini so at almenningurin kann hoyra um hvussu tað er vordíð:

Kann landsstýrismaðurin í skattamálum greiða mær og hinum skattgjaldarunum frá, um hetta kann bera til, og hvussu tað kann bera til, sum er greitt frá í nevndu

grein hjá Tórfinni Smith og sum stutt er samanfatað om-anfyri? Og kann landsstýrismaðurin greiða frá, um hann fer at gera nakað við hetta?

Vestmanna 1. Juli 1998
Hans Pauli Strøm,
lögtingsmaður

Tórfinn Smith, býráðslimur í Havn vil vera við, at hann, ið ikki tímir at gjalda skatt - sleppur frá...

Ránsveiða sum skakar

Tað eru bert trý ár síðani, at fiskimenn funnu út av at tað loysti seg at fiska Patagonian Toothfish, og longu nú kunnu serfrøðingar siga, at stovnurin er álvarsliga hóttur. Millum teirra sum ganga á odda fyri hesi ránsveiðu, eru froyingar og norðmenn

JÓGVAN HUGO GARDAR
SKRIVAR ÚR OSLO

Norski fiskivinnuáráðgjafarin, Peter Angelsen, er til reiðar at brúka sterkan til fyri at steðga tí, hann kallar fyri nýmótans sjórænarar. Í bólkin av sjórænarum bólkar hann ávísar íslenskar reiðarar, men ikki minst hugsar hann um ein stóran part av teimum skipunum, sum fiska í Suðurishavinum. Hesi skipini hava eigarar um allan heim, og ein partur av teimum hava eigarar bæði í Føroyum og í Noregi.

Peter Angelsen sigur, at henda ránsveiðan má steðga, og norskir fiskivinnu-myndugleikar vilja umgangandi sekta teir reiðarar, sum undir norskum flaggi royna at tømja havsins spiskamar.

Trupulleikin hjá Peter Angelsen og øðrum, sum vilja steðga hesi ránsveiðu er, at reiðararnir lata hesi skipini sigla undir fremmandum flaggi, t.d. flagginum hjá Vanuatu. Ein av vinmonnum og politisku

floksfeløgnum hjá Peter Angelsen fekk av at vita, tá tað fyrri einum góðum ári síðani visti seg, at hann átti í einum felagi, sum eigur nakrar av línubátunum, sum fiska undir Vanuatu-flaggi. Vinmaðurin, Magnus Stangeland, sat tá í Stórtinginum umboðandi norska Miðflokkin. Stangeland og Angelsen eru tveir av ringrevnum í Miðflokkinum, men valdu báðir ikki at stilla upp aftur til seinasta Stórtingsval í 1997.

Tá ið norskir fjölmiðlar byrjaðu at róta í eigaraviðurskiftinum hjá felagnum Cindy Fishing Company kom fram, at Magnus Stangeland átti ein lítlan part í felagnum. Stangeland trekti seg sum eigara, tá ið hann fekk vátan um, at felagið fekk við henda fiskiskapin.

Magnus Stangeland er annars, gjøgnum felag sitt Austevoll Havfiske, ein av samstarvsfeløgnum hjá Christían í Grótunum.

Cindy Fishing Company er framvegis virkið í Suðurishavinum og í havøkjunum

nærhendis. Teir eiga millum annað skipið Cevita, har fleiri froyingar eru við.

Fleiri tiknir

I heyst tók australska vaktartænastan tvey skip, sum fiskaðu Patagonian Toothfish - tannfiskin - og sambært australskum myndugleikum vilja teir halda fram við at fáa steðga hesi veiðuni. Annar av bátunum, sum teir tóku, sigldi undir navninum Aliza Glacial og hevði norskar eigarar.

Sambært Sydney Morning Herald kunna heili 90 bátar hava verið við í fiskiskapinum eftir tannfiskin um í 1997. Hesi skipin skulu hava fiskað eini 80.000 tons. Av hesum eru bert 12 000 tons lóglig veiða.

Peter Angelsen sigur, at tað hóvar honum als ikki at hoyra at norðmenn eru við í hesum fiskiskapi. Norðmenn hava eisini valt at kanna eftir, hvørja ferð søgur um at norðmenn eru við í slíkum fiskiskapi, fyri at finna út av, hvat teir kunnu gera fyri at steðga

hesi veiðuni.

Tað passar okkum als ikki at norskir reiðarar eru við í hesum fiskiskapinum eftir einum hótum fiskastovni, samstundis sum vit royna at steðga veiðuni í Smøguni og í Smøguhavinum.

Rökke byrjaði

Tað var American Seafoods Company sum byrjaði fiskiskapin eftir Patagonian Toothfish í argentinskum sjógv. Persónurin aftanfyrir American Seafoods Company er norðmaðurin, Kjell Inge Røkke, heimsins ríkasti sjómaður. Hann byrjaði sum trolmaður umborð á einum norskum trolara. Í dag fiska skip hansara tiggju prosent av øllum hvítifiski, sum verður fiskaður í heiminum.

Slatrið um at Rökke-skip høvdu eyðna við sær á sunnaru hálfu gekk skjótt millum fiskimenn og reiðarar. Hetta fekk fleiri reiðarar í Noregi og í Føroyum at fara undir at kanna møguleikan fyri at fara at fiska henda lagna fiskin.

Patagonian Toothfish veksur spakuliga, og tolr tí ikki tað ránsveiðu, sum umheimurin higartil hava verið vitnir til. Hetta er ein botnfiskur, sum kann gerast 25 ára gamal. Trupulleikin við hesum fiskiskapi er, at meginpurturin av skipunum fiska í altjóða sjógvum uttan nakað sum helst eftirlit.

Samstarv yvir landamørk

Ránsveiðan hevur sett ein stórk í myndugleikarnar í londunum, sum eru grannar til suðurpólin, og tey royna at steðga fiskiskapinum. Australia, Ný Zealand, Suðurafrika og Frankríki umhuga eina felags vaktartænastu fyri at fáa steðga ránsveiðuni.

I vetur vóru eyggleidd millum 50 og 60 skip sum fiskaðu Patagonian Toothfish. Av hesum eiga norðmenn minst 15 skip. Harafturat koma nøkur skip, sum froyingar standa aftanfyrir. Við øðrum orðum standa froyingar og norðmenn aftanfyrir minst ein triðing av teimum skipun-

um, sum av flestu myndugleikum verða skulsett fyrir at ræna hövini á sunnaru hálfu í síni jakstran eftir pengum.

Fyri myndugleikarnar í Australia og øðrum grannalondum til Suðurishavið kom hesin fiskiskapurin sera óvart. Patagonian Toothfish fekk navn sítt so seint sum í 1992, og tað eru bert trý ár síðani, tað visti seg, at tað var møgulegt at selja henda fiskin til ein høgan pris. Í Japan hava skipini kunna selt tannfiskin fyri 50 krónur kilo.

Verri enn í smøguni

Patagonian Toothfish skal í dag vera ein hóttur stovnur, og fleiri vilja hava steðga hesum fiskiskapinum sum skjótast.

Hesin fiskiskapurin, sum fleiri norskir reiðarar eru við í, er nógv verri at tað íslendingar hava verið við til í Smøguni, sigur Gunnar Albun, ein av norskum serfrøðingunum, ið fylgir við hesum fiskiskapinum. Hann hevur higartil starvast hjá Naturvernforbundet í Oslo.